Vilniaus Valdorfo
ŽALIOJI
MOKYKLA

Miške

Kalėdinio laikraščio numerio centre – pokalbis su mokytoja Virginija. Tai įkvepianti istorija apie kelią link svajonės ir Žaliosios mokyklos gimimą. Taipogi rašome, kur ir ką mokosi mokytojai, pristatome aukok.lt projekto rezultatus bei žvelgiame į mokyklą svečio iš Vokietijos akimis.

Mokomės nuolat

Žaliosios Mokyklos mokytojai kelia savo profesinę kvalifikaciją bei įgyja išsilavinimą įvairiuose seminaruose. Dauguma seminarų tęstiniai arba jau tapę kasmetiniais.

Antrus metus vyksta Lietuvos Valdorfo mokyklų asociacijos organizuojami Tęstiniai mokymai Valdorfo mokytojo kvalifikacijai įgyti. Pirmuosius metus baigė 10 mūsų mokyklos mokytojų (Ausma, Darius, Egidijus, Kazimiera, Natalja, Dominykas, Audronė, Daiva (vokiečių k. mokytoja), Rūta (lietuvių k.mokytoja), Urtė), į mokymus ateidavo ir keletas mokyklos mamų. Mokytojas Egidijus mokymuose vedė socialinius žaidimus, mokytoja Kazimiera mokė molio lipdymo. Daugiau apie mokymus lvmasociacija.lt

Kiekvienų mokslo metų pabaigoje vyksta Valdorfo mokyklų mokytojų patirties pasidalinimo seminaras, jau antrus metus jį organizuoja mūsų mokykla. Šią vasarą sulaukėme kolegų iš VIVA, Atvirosios, Klaipėdos Gamtos ir kitų mokyklų.

Kiekvieną vasarą vyksta WISS (Waldorf International Summer School), tai savaitės trukmės seminaras. Šių metų tema „The development of human consciousness“ (Žmogaus sąmonės vystymasis).

Mūsų mokytojos Laura ir Vilma D. tęsia Euritmijos studijas Lietuvoje. Studijų programa labai intensyvi – kasmėnesiniai seminarai, grupinės kassavaitinės užduotys, kasdienė asmeninė praktika, teorinės studijos. Šiais metais pradėtas trečias kursas iš penkių. Daugiau informacijos ieškokite FB Euritmija Lietuvoje.

Gavus „Nordplus“ mobilumo programos finansavimą, Žaliojoje mokykloje bei Sulviko mokykloje Švedijoje vyko Intuityviosios pedagogikos seminarai, kuriuose dalyvavo beveik visi mokyklos darbuotojai. Daugiau apie tai žaliojimokykla.lt

Mokytojai mokosi piešti nuolat vykstančiuose seminaruose, taip pat VIVA mokykloje dailės mokytojos Nijolės Akstinienės organizuojamuose užsiėmimuose suaugusiems.

Mokytojas Egidijus baigė trejų metų tęstinį IAO seminarą Baltijos šalių mokyklų mokytojams „Mitellstufe“ (Vidurinioji pakopa).

Mokytoja Guoda profesinę kvalifikaciją kelia Valdorfo pedagogikos seminaruose Peterburgo Valdorfo mokykloje.

Mokytoja Virginija kvalifikaciją kelia specialiosios pedagogikos seminaruose: „Attention autism“ (Dėmesio: autizmas), nuotoliniuose mokymuose „Supporting Special Educational Needs in Every Classroom“ (Atliepiant specialiuosius ugdymo poreikius kiekvienoje klasėje), „Tu esi vienas iš mūsų. Sisteminės įžvalgos, sprendimai ir nauji būdai sujungti namus ir mokyklą“ ir kituose.

Žaliosios mokyklos bendruomenė pakeliui į Sulviką – Rygos Valdorfo mokyklos kieme.

Mobili kompiuterių klasė

Mokykloje vyriausia 7-8 klasė pradėjo mokytis informatikos pagrindų, todėl reikėjo kompiuterių. Šiandien turime mobilią kompiuterių laikymo-įkrovimo spintą su 20 nešiojamų kompiuterių. Kompiuterinei technikai, priedams ir spintai išleidome iki 4000 eurų. Pirkti teko tik 6 kompiuterius, o 14 kompiuterių gavome dovanų. Kas tie Kalėdų seneliai, sužinosite kituose laikraščio numeriuose.

Sėkmingai baigėsi aukok.lt projektas „Žalioji sporto aikštelė“

Vilma Kraelskaitė

Prieš metus, 2017 m. pabaigoje, paskelbėme aukok.lt projektą „Žalioji sporto aikštelė“. Mokyklos bendruomenės ir draugų dėka surinkome planuotus 5000 eurų aikštelės įrengimui, nors aukok.lt portalo šeimininkai iš pradžių įspėjo, kad panašūs projektai sunkiai renka lėšas. Regis, mūsų susitelkusi, atkakliai siekianti tikslo bendruomenė padarė įspūdį ir rangovams. UAB „Fortera“ Žaliajai mokyklai padovanojo dėvėtą dangą aikštelei, o Lietuvos krepšinio federacija – krepšinio stovus. Taip projekto bendra paramos suma išaugo beveik dvigubai – iki 9000 eurų.

Visus metus prie mokyklos stebėjome besikeičiančią teritoriją – kaip laikui bėgant paprastas žemės plotas virto sporto aikštele. Pagrindiniai įrengimo etapai: buvo išlygintas žemės plotas, atvežta grunto ir skaldos, paruoštas aikštelės pagrindas, paklota dirbtinė danga, įrengti krepšinio stovai. Paskutiniai darbai – aikštelės aptvėrimas bei linijų žymėjimas – kol kas neatlikti dėl didelio rangovų užimtumo bei oro sąlygų, tačiau dėl jų jau susitarta.

Oficialus krepšinio aikštelės atidarymo turnyras numatomas 2019 m. Pavasario šventės metu. LKF žada atsiųsti savo atstovus, pasklido gandas, kad pas mus žada atvykti ir pats Arvydas Sabonis.

Nuoširdžiai ačiū visiems prisidėjusiems!

Žaliosios mokyklos ambasadorius Vokietijoje

Vilma Kraelskaitė

Liutauras Nekrošius, tėtis iš bendruomenės ir VGTU Architektūros fakulteto dekanas, lapkričio pabaigoje organizavo tarptautinę konferenciją „Švietimo architektūra. Pokyčių iššūkiai“. Joje pranešimą skaitė ir prof. Nicolaus von Kaisenberg iš Vokietijos. Jo pagrindinė veiklos sritis – Valdorfo mokyklų vystymas nuo idėjos iki įkūrimo. Daugiausia jis dirba Vokietijoje, Olandijoje, o šiuo metu – ir Gruzijoje. Su juo apsilankėme ir Žaliojoje mokykloje.

`Toliau – neoficialūs įspūdžiai. Nicolaus – labai gyvybingas, kūrybingas žmogus. Pasirodo, jam jau 60 metų, o lipo į kalnus prie upelio kaip jaunuolis. Ėjom pėsti nuo Saulės gatvės iki mokyklos, po to su žibintuvėliais grįžom atgal. Džiaugėsi mišku, taku, upe, arkliais, juos matėm iš tolo, ir mokyklos erdve, žodžiu, viskuo. Pats yra baigęs Valdorfo mokyklą, dabar leidžia į ją savo vaikus ir net gyvena joje (jis suprojektavo ir pastatė mokyklinį-gyvenamąjį kompleksą Waldorfschule München Südwest). Deja, vokiškasis mokyklos vystymo modelis mums netinka – ten jie suranda žemės sklypą (žemė labai brangi), jį perka, užstato bankui, ir tos vertės beveik pakanka pastatams pastatyti. Kaip bus Gruzijoje, kur šiuo metu dirba, kol kas neaišku. Mokykloje apžiūrėjom klases, iš Saulės klasės lipom į Džiaugsmo, nes neturėjom raktų, Žaliojoje pasidžiaugėm krosnimi, o vakarojom pas septintokus, kur svečio dėmesį ypač patraukė didelis televizorius. Bendras įspūdis – labai geras, sakė, kad mes kūrybiškai pritaikom Valdorfo koncepciją savo reikmėm. Išsiskyrėm itin draugiškai, įgiję savotišką ambasadorių, kuris jau spėjo paskleisti žinią apie mus keliose Valdorfo mokyklose Vokietijoje ir Gruzijoje.

Prof. von Kaisenbergas su architektu Gyčiu Gasperaičiu ir mokyklos darbuotojais.

Pokalbis su Virginija

Vilma Kraelskaitė

Pokalbis su Virginija man buvo tartum Kalėdinė pasaka apie išsipildžiusią svajonę. Ir ne todėl, kad už lango snigo, o kambaryje spragsėjo židinys. Virginijos asmeninė istorija persipynusi su Žaliosios mokyklos istorija. Pajutau impulsą atsiverti, kad ir per mane imtų vykti dideli pasaulį keičiantys dalykai.

I DALIS. MOKYKLA, STUDIJOS, DARBAI

Kokia buvai mokinė, kokį santykį turėjai su mokykla?

Mokiausi Kaune, Aušros vidurinėje mokykloje, kuri vėliau tapo itin prestižine gimnazija. Perėjau daugybes bandymų, ekperimentų, reformų. Pavyzdžiui, mes mokėmės periodais – visai kaip Valdorfo mokykloje. Bet mokyklos nemylėjau. Paskutinės vasaros dienos būdavo gedulo dienos. Gyvenau labai laimingą gyvenimą kieme su draugais. Niekada neturėjau motyvacijos mokytis, nors buvau labai gera mokinė, labai gerais pažymiais baigiau mokyklą. Dar ir universitete neturėjau motyvacijos. Tik kai pradėjau dirbti, patyriau, kad noriu ir galiu mokytis iš įdomumo, kad mokytis išvis gali būti įdomu. Mokykloje ir net universitete aš apie tai visai negalvojau. Įspūdinga, kai dabar tai supratau.

Kas tuomet užpildė Tavo gyvenimą ir labiausiai džiugino?

Gyvenome Kauno pakrašty, tais laikais tai buvo lyg kaimas. Kaimynai, sodas, upeliai – vaikystės vasaros. Ketvirtoje klasėje nuėjau į teatrą. Kaune tai buvo žymus teatras, po poros metų persivadinęs į Vaikų ir jaunimo teatrą „Vilkolakis“. Ten leidau visas dienas, ten buvo mano draugai. Ir taip iki 12 klasės ir net po jos. Statydavom spektaklius, vaidindavom, važiuodavom gastrolių. Tai buvo spektakliai vaikams, pasakos, bet visuomet daugiaplaniai, kad būtų įdomu ir suaugusiems. Meno vadovė siekė aukšto lygio, mus spausdavo, reikalaudavo kaip iš suaugusių profesionalų, nebuvo labai lengva. Beje, nuo 14 metų pradėjau teatre dirbti – siūti kostiumus. Dirbau ten iki 24 metų, kol gimė sūnus Benas. Teatro draugai iki šiol yra mano labai geri draugai. Ten įgijau nuovoką ir supratimą apie teatrą, kurį jaučiu iki šiol.

Kaip baigusi mokyklą rinkaisi savo tolimesnį kelią?

Nesirinkau, žinojau. Jau būdama kokių 8 metų, o gal net dar darželyje, nusprendžiau, kad būsiu darželio auklėtoja arba mokytoja. Ir daugiau nebegalvojau apie tai, tiesiog visuomet žinojau. Keistas dalykas nutiko 12 klasėje. Kaip sakiau, gerais pažymiais baigiau mokyklą. Sakiau, kad stosiu į Pedagoginį, o mano klasės auklėtoja bandė mane labai nuoširdžiai atkalbėti: „Nestok ten, tu gali daug daugiau!“. Dabar manau: „Kas gali būti daugiau nei mokytoja?!“ Tuo metu nieko negalvojau, tiesiog „ragais ėjau“. Tėvai irgi nebuvo labai patenkinti, bet nesitikėjo, kad aš paklausysiu.

Po mokyklos stojau į vienintelę specialybę – Ikimokyklinį ugdymą. Gal būčiau pasirinkusi Pradinių klasių pedagogiką, bet ten buvo stojamasis solfedžio egzaminas. Tai beliko Ikimokyklinis ugdymas. Baigiau bakalaurą ir magistrą. Visgi neteikiu tam daug reikšmės.

Kaip į Tavo gyvenimą atėjo Valdorfo pedagogika?

Pasakojau, kad jau nuo vaikystės žinojau kuo noriu tapti. Dar vienas iš „gyvenimo žinojimų“ nutiko štai taip. Kai man buvo 16 metų, laikraštyje perskaičiau straipsnį apie Valdorfo pedagogiką „Cholerikai turi groti būgneliu“. Ryškiai atsimenu net to laikraščio vaizdą. Dabar atseku, kad tas metas buvo pati Valdorfo pedagogikos radimosi Lietuvoje pradžia. Tuomet tvirtai nusprendžiau: „Tai yra teisinga pedagogika“. Ir įstojusi į universitetą, viską vertinau kritiškai: „Tai yra netiesa“. Žinoma, buvo sudominusių dalykų (kaip raidos psichologija) ir dėstytojų, bet aiškiai žinojau, kad „teisingiausia“ yra Valdorfo pedagogika. Aš jos ieškojau, atlikau praktiką pirmajame Valdorfo darželyje „Pasaka“, kur vėliau dirbu ir leidau savo vaikus. Su jaunatvišku maksimalizmu skirsčiau dalykus į juoda ir balta, todėl universitete buvau „alternatyvoj“, aš neįsijaučiau į tuos mokslus.

Vienu metu buvau visiškai praradusi motyvaciją studijuoti, bet atlikdama praktiką SOS vaikų kaimo darželyje sutikau auklėtojas, kurios mane įkvėpė ir tapo autoritetais. SOS vaikų kaimo darželį lankė didžioji dalis vaikų iš miesto ir keli vaikai iš SOS kaimo. Žinoma, tai nebuvo Valdorfas, bet mane sujaudino žmonių požiūris, tikėjimas ir atsidavimas. Bebaigiant universitetą tai buvo mano svajonių darbo vieta ir mane pakvietė ten dirbti. Tai man buvo absoliučios laimės akimirka!

Bet aš vis dar žinojau, kur yra „teisinga“ pedagogika. Kai gimė Benas, jau po savaitės nuėjau į

„Pasakos“ darželį, norėdama jį užrašyti. Auklėtoja Edita (*šiuo metu Žaliosios mokyklos mokinių mama – aut.past*.) vedė tėvų grupes, aš jas lankiau ir mokiausi. Visa galva pasinėriau į Valdorfo pedagogiką, dalyvavau seminaruose, stovyklose. Atsirado Susitikimų žemės iniciatyva Juodenėnuose, kuri užėmė svarbiausią dalį mano gyvenimo. Ir tebeužima labai svarbią. Būtent Susitikimų žemėje įvyko esminiai susitikimai su svarbiausiais žmonėmis mano gyvenime. Ir su savim taip pat. Daug pamokų, virsmų, džiaugsmo, skausmo kilo iš veiklos Juodenėnuose. Ir dabar, kai nuvažiuoju į Juodenėnus, visada jaučiuosi kaip namo grįžus.

Vėliau dirbau Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centre Kurčneregių skyriuje. Jie beveik kurti, beveik nemato ir daugelis turėjo cerebrinį paralyžių. Tikrai didelės negalios. Aš ten pradirbau tik pusę metų, bet išmokau labai daug. Paskutinius mėnesius į darbą eidavau net su savo įsivaikintu kūdikiu krepšyje. Nuo tobulo SOS kaimo darželio gyvenimas persivertė. Aš iki tol galvojau, kad negalia yra labai baisus, gal net pats baisiausias dalykas. O su tais vaikais buvo svarbiausia surasti laidą, kaip su jais komunikuoti. Kur yra tos durelės? Na gerai, nieko nemato, nieko negirdi, bet dar turi lytėjimo pojūtį. Su juo galiu bendrauti per rankų paspaudimus. Išmokinu ženklus, kad dabar eisim valgyti, dabar eisim žaisti. Lyg nušvitimas atėjo suvokimas: tie vaikai gyvena savo gyvenimą, jiems viskas gerai, problema tik ta, kad mes nesugebam su jais komunikuoti. Požiūris pasikeičia, jeigu mes išmokstam kažkaip su jais bendrauti. O būdai visiškai skirtingi. Mokinausi gestų kalbą, kad su berniuku, kuris negirdi ir nejuda, tik šiek tiek mato, galėčiau susišnekėt gestais. Supratau, kad su bet kuo galima bendrauti, mokytis ir tobulėti, tik reikia surasti kelią.

Buvai apsupta kitų vaikų. Papasakok apie savus.

Dar vienas iš mano „didžiųjų žinojimų“, kurį turėjau nuo paauglystės: aš įsivaikinsiu vaiką. Dažnai girdžiu gyvenimo istorijas, kai žmogus pasako, kad tikrai nebus mokytoju ir po to juo būtinai tampa. Man atvirkščiai. Aš visuomet žinojau, ką padarysiu, net negalvodama apie priežastis. Nesu tikra, kodėl nusprendžiau pasiimti vaiką, gal išgirdusi kokią nors istoriją. Ir vienu metu pajutau, kad jau atėjo laikas. Nebuvo lengva dėl biurokratinių procedūrų ir institucinių trikdžių. Bet įsivaikinau.

II DALIS. ŽALIOSIOS MOKYKLOS GIMIMAS

Su sekančiu darbu jau pasukai link Valdorfo pedagogikos?

Jau nebenorėjau dirbti niekur kitur, tik Valdorfo darželyje. Paskambinau Ingai (dabartinei Džiaugsmo kl. mokytojai – aut.past.), ji to paties telefoninio pokalbio metu, net nesusitikusi gyvai, pasakė, kad aš priimta. „Pasakos“ darželyje dirbau 2,5 metų, o po to buvau pakviesta į Vilniaus Valdorfo mokyklą. Darželyje buvo gera ir ramu dirbti. Bet iššūkiai suviliojo. Buvo baisu, bet sugalvojau, kad jei su Tomu Urbanavičium – atlaikysim. Ir pasikviečiau jį drauge dirbti. Iš tiesų, iššūkių buvo apstu. Trys mokytojai – aš, Tomas ir Vilija į pirmą klasę priėmėme 37 vaikus. Tokios patirties neturėjome nei mes, nei joks kuris mokytojas Vivoje. Bet, man regis, mums visai gerai sekėsi. Antraisiais metais jau turbūt būtume ramiau gyvenę, bet kilo naujos idėjos. Supratome, kad šis Valdorfo bumas tikrai nenuslūgs. Nėra lengva nepriimti vaikų, o juk alternatyvų tėvai neturėjo. Ne taip kaip dabar – Žalioji, Viva, Atviroji, galbūt Melkys. Ir viena šeima ėmėsi konkrečių veiksmų – nusižiūrėjo apleistas mokyklos patalpas šalia savo namų Nemenčinės plente. Jos netiko, žvalgėmės kitų. Vivos Koordinacinėje grupėje pristatėme idėją kurti filialą. Mus palaikė, linkėdami, kad tik būtų, kas kuria.

Vis dažniau iš Tavo lūpų girdžiu žodį „iššūkis“. Ar būtent tokia buvo Žaliosios mokyklos kūrimosi pradžia?

Per 2013 m. vasarą su Misikais ir Bratikais (*Žaliosios mokyklos šeimomis – aut.past.*) daug nuveikėm, parašėm įstatus, išmaišėm visą šiaurinį Vilniaus rajoną ieškodami patalpų. Važiuojame keliomis mašinomis per laukus į nurodytą sklypą, išlipam iš mašinų ir gūžčiojam pečiais: „O čia bent vėžės buvo?!“ Arba apsižiūrim sklypą, regis visai tinkamas. Atsivežam didesnę kompaniją, kad sprendimas būtų svaresnis. O Tomas Misikas ir sako: „Čia juk karinis poligonas!” Iš tiesų, lyg ir matėme ženklus „Eiti draudžiama. Saugoma teritorija“.Vos ne kas savaitę trise (*Virginija, Tomas Urbanavičius ir Tomas Misikas – aut.past.*) eidavom į rajono savivaldybę. Kaip antradienis, taip mes jau pasiruošę priėmimo valandoms. Susitinkam savivaldybės kavinėj, kur skamba lenkiška muzika, ir vėl pas kažką einam – tai pas merę, tai į Švietimo skyrių. Ypač nelengva buvo, kai skilo ta didžioji klasė (*dalis liko Vivoje, dalis tapo Žaliąja – aut.past*.). Ir vėl susirinkimas – 50 tėvų, ir vėl neprieinam jokio sutarimo. Gal nemokėjom iškomunikuoti idėjos, o gal ir patys jos nežinojom. O šalia viso to – įprastas mokytojo darbas – pamokos, šventės, spektakliai. Bus ką prisiminti senatvėje...

Visgi kažkuriuo metu buvo žengtas lemiamas žingsnis ir perėjote Rubikoną?

Taip, galų gale klasė pasidalino, mes vienui vieni likome Sietuvos mokyklos patalpose. (*Dalis Vivos klasių dėl remonto laikinai mokėsi Sietuvos mokykloje, remontui pasibaigus, grįžo atgal į Vivą – aut.past.*). Žaliojoje Viva klasėje tuomet buvo 10, Žaliojoje – 14 vaikų. Ilgame koridoriuje – 4 mokytojai ir 24 vaikai. Jau buvome apsisprendę dėl mokyklos sklypo Skirgiškėse.

Ūkininkas Rimas, iš kurio pirkome sklypą, geranoriškai laukė, kol sutvarkysime dokumentus.

Artėjo 2014 m. rugsėjis. Jau buvome priėmę Miško klasę. Vis dar neradome, kur išsinuomoti namą. Pasitarimams glaudėmės pavėsinėje šalia Vivos: „Ką mes darysim, kur dėsimės su 50 vaikų?“ Bandėme nuomotis namą Riešėje, savininkai vis vilkino. Šios dienos žvilgsniu atrodo, kad mus tiesiog už rankos vedė link geriausio varianto, bet tuo metu galvojom, gal emigruojam, nes jau nebežinom, ką daryt (*juokiasi*). Vieną dieną jau važiavome pasirašyt sutarties Riešėje ir pakeliui užsukome į nebaigtą statybą Bratoniškėse. Nėra nei laiptų, nei durų, nei pertvarų, nei klozetų, sienos nedažytos. Susižvalgėm: „Tinka, imam!” Buvo penktadienis. Agento klausiam, kada galime gauti raktus. Agentas: „Šeimininkas išvykęs, net nežinau“. „Kada anksčiausiai?!“ Šeštadienį ryte mes jau turėjom raktus ir net nesulaukę sutarčių jau pradėjom remontą. Namas jau keletą metų buvo negyvenamas, elektra atjungta. Nusitiesėm kabelį iš kaimynų, atsilyginom jiems pyragais. Tai dar vienas stebuklas mokyklos istorijoje, kaip per savaitę tėvai ir mokytojai įrengė namą. Rugsėjo 1-oji buvo pirmadienį. Paskutinį šeštadienį, vėlų vakarą po talkos sėdim ir sakom: „Įvyko, spėsim iki pirmadienio!“ Tik tada paaiškėjo. Tos nuotaikos, matyt, nepakartosi... Turi būt ypač stresinė situacija, kad taip įvyktų.

Tolimesni iššūkiai – transportas?

Vėl tarsi buvome vedami už rankos. Ieškodami patalpų, buvome numatę sąlygą, kad jos neturi būti toliau nei kilometras nuo transporto. Rugsėjo 1-ąją autobusas buvo už 4 kilometrų. Prašėme, kad autobusas užvažiuotų į Bratoniškes. Vilniaus rajono autobusų parkas atsako, kad blogas kelias. Organizuojame greiderį, kad kelią patvarkytų. Kol Autobusų parko direktorius atvažiuoja pažiūrėti, pila lietus, išplauna gruntą, ir direktorius pamato išvis nepravažiuojamą kelią. Šaip ne taip išsiderėjom ir įrengėm mažąjį žiedelį, manydami, kad vaikai galgi kaip nors įveiks tuos du kilometrus iki Bratoniškių. Tik vėliau supratom, kad mums tas žygis tapo bene geriausia dienos dalimi, iki šiol laikome jį vertybe.

Pirmieji metai ne mieste buvo kupini iššūkių. Patys mokytojai perkam produktus ir verdam košę, patys tvarkome, patys popietyje dirbame. Mašina su produktais įkalnėje užklimpsta, Tomas traukia mašiną, mes su Rasa (*buvusi Žaliosios kl. mokytoja – aut.past.*) nešame pieną ir kruopas, skubame virti košės, nes jau tuoj vaikai atvažiuos.

Kai 2015 m. rudenį persikraustėme į pirmąjį pastatą Skirgiškėse, vėl iššūkiai: elektros nėra, sienos kiauros, vanduo tik šaltas, maistą vežamės per laukus iš Bratoniškių. Šiandieninės buities nėra ką lyginti.

Software fondo atstovai, šiemet atvažiavę iš Vokietijos apžiūrėti mokyklos, lankėsi ir Bratoniškėse. Žingsniuodami keliu kalbasi tarpusavyje: „Dirkai, ar tu įsivaizduoji, kad nors vienas mokytojas Vokietijoje sutiktų dirbti tokiom sąlygom?“ – „Vargu“, – atsako Dirkas.

Kokiom „tokiom sąlygom“?! (*Juokiamės*) Visą tą laiką mus palaikė idėja, kuria tikėjome. Buitis atrodė ne tokia ir svarbi. Savotiška pionieriška stadija, kuomet mobilizuojiesi, padarai viską, ką gali, o po to jau viskas savaime sukasi. Jei jau imi galvoti apie savo resursus, reiškia, jau nebesi mobilizavęsis.

Tavo pasakojime nuolat skamba „mes“. Kas yra tie „mes“?

Tai žinoma, tokio projekto vienas neįgyvendinsi. Ir net pinigai neįgyvendins. Šalia visada buvo Tomas. Pradinėje stadijoje itin daug prisidėjo Misikų ir Bratikų šeimos. O kai 2014 m. prisijungė Miško klasė, mokykla ir tapo savarankišku kūnu. Nes tos dvi klasytės (*Žalioji Viva ir Žalioji – aut.past.*) buvo dar nuo Vivos. Nors žinoma, tų vaikų tėvai atlaikė pačius neaiškiausius laikus, pasitikėjo, palaikė, net ir kovojo, kai reikėjo. Kartu su aktyviais Miško klasės tėvais ir mokytojais – Egidijumi ir Laima, jau tapome didele grupe, atėjo Beata (*mokyklos administratorė – aut.past.*), naujų mokytojų. Ir iki šiol mums vis dar sekasi pritraukti tinkamus žmones. Tėvai, kurie ta idėja gyvena, tampa mokytojais. Dirbame kartu. Jei tik kažkuris vienas jaustųsi šeimininkas, būtų už viską atsakingas, manau, nebūtume tiek pasiekę.

Žalioji Viva klasė geologijos kelionėje

III DALIS. ŽALIOSIOS MOKYKLOS SŪKURIMAS

Kokia Tavo mokytojavimo patirtis, kas Tave stebina, įkvepia, nuvilia?

Valdorfo darželyje metai bėga tarsi spirale, o gyvenimas mokykloje – tarsi finišo tiesioji, sprintas – visą laiką tik į priekį. Gražiausia yra matyti, kaip vaikai auga, keičiasi. Vieni keičiasi sklandžiai, juos tik stebi iš šono. Prie kitų kiekviename etape reikia rasti raktą ir priėjimą. Turiu kiek vyresnio amžiaus sūnų, ir mano kaip mamos patirtis teikia pasitikėjimo. Vienu metu jau atrodė – viskas, jau gerai nebebus. Dabar Benas jau išlipo iš tos komplikuotos paauglystės. Žiūrėdama į septintokus paaugliusjau tikiu, kad viskas jiems bus gerai.

Labai įdomus yra mokymosi turinys. Kiekvienoje klasėje yra kertinės metų temos. Antroje klasėje gyvenome Pranciškaus istorija ir šventųjų gyvenimais. Taikos maldą kartojom du metus, negalėjom jos niekuo pakeisti. Vėliau - pasaulio sukūrimas, Lietuvių mitologija, senosios civilizacijos. Istorija mokykloje buvo mano silpnoji vieta. Mokykloje turėjau progą iš esmės įsigilinti ir išgyventi istoriją. Su kiekviena tema kaip mokytoja turiususikurti savo santykį.Ir man pavyksta. Tada vaikai neturi jokių šansų neįsijausti į tą dalyką.

Ėmeisi naujo projekto – Sodo klasės. Iš įdomumo ar iš poreikio kurti kažką naujo?

Man smagiausia bet kurio proceso dalis yra pradėti, stumti idėją, ją įsukti. Ir kita nuostabi dalis – pastebėti, kad jau ir be manęs viskas važiuoja, galiu prie to net neprisidėti. Pajutau, kad vyriausiajai klasei manęs jau nebereikia.

Mokykloje buvo tokia situacija, kad kiekvienoje klasėje buvo po keletą išsiskiriančių vaikų. Ypač vyresnėse klasėse mokytojai nebespėjo aprėpti vis platėjančio gebėjimų diapazono. Mūsų idėja buvo tokia, kad tokie vaikai garsiai ir klasėje savo tempu mokytųsi dalykus, kurie jiems pasiekiami. Su pasakojimais, piešiniais, sąsiuviniais. Jie to nebeturėjo galimybės daryti savo klasėje. Pavasarį į mokyklą atvažiavo Kari (*Kari Frid – ilgametė Valdorfo mokytoja Norvegijoje, dirbusi su specialiųjų poreikių vaikais – aut.past.*) Ji dar padrąsino mus. Aš supratau, kad norėčiau taip dirbti, tai mano vieta. Na ir sukūrėm tą klasę ypatingų poreikių vaikams. Buvo baisu. Šiandien manau, kad tai pasiteisino. Kaip įsivaizdavau, taip viskas ir įvyko.

Mokytis pradėjom nuo artimiausios aplinkos – gamtos ir augalų, esančių šalia. Stebėjom, piešėm, auginom pupeles. Vaikams reikia labai konkretaus turinio, tarkime, pamatyti, kad obuolys turi sėklas, nes tai nėra savaime suprantama. Mūsų klasėje tam yra sąlygos. Ir laiko temai skiriame tiek, kiek reikia. Vaikai, kurie nespėdavo ir jautė įtampą, atsipalaiduoja ir mokosi. Diena prasideda nuo ritminės dalies ir naujienų rato. Savose klasėse daugelis šitų vaikų dažniausiai nebekalbėdavo – „nesupras, nesklandžiai kalbu“. Vaikai skirtingi, – kai kurie mėgsta pasakoti istorijas, bet rašymas yra iššūkis. Kai kurie sunkiau renka žodžius, bet rašo pavyzdinį sąsiuvinuką. Dėl skirtingų gebėjimų ir negebėjimų jie vienas iš kito turi ko mokytis. Kiekvienas kažkurioj srity yra geriausias ir gali patirti sėkmę.

Aš turėjau tokį lūkestį, kad šita klasė palengvins vaikams mokslą. Bet mano lūkesčius pranoko socialinis gyvenimas. Daugelis šitų vaikų savoje klasėje laikėsi po vieną, neturėjo lygiaverčių santykių, tarsi jauniausi broliai šeimoje – jie buvo globojami, jais rūpinamasi, bet jie nepatyrė draugystės. Šitoje klasėje matau lygiaverčius draugiškus santykius – kartu žaidžia, visi visus kviečia į gimtadienius. Per pertrauką – krepšinis, per kitą – antras kėlinys, po to – pratęsimas. Net gaila kviesti į pamoką. Kai koks žaidimas atsibosta, visi iki vieno išėję į lauką tariasi: „Ką šiandien žaisim?“ Lyderiavimo galimybių, iš tiesų, anksčiau neturėjo nei vienas. Tai, kad jie čia tapo lygiaverčiais organizatoriais, pranoko mano lūkesčius. Ypač smagios būna tos dienos, kai gaminu jiems valgyti. Jie būna mano svečiai, susėdame prie stalo. Jauku.

Kaip Tu pati ruošiesi, mokaisi darbui su šiais vaikais?

Niekada nemaniau, kad šiam darbui reikia ypatingų žinių. Tiesiog veikia patirtis. Stebi vaiką, kaip ir bet kurį kitą, ir ieškai, kur yra jo galia ir jo negalia, kaip per jo galią prieiti prie kažkokių vidinių spazmų ir atstatyti harmoniją. Tai galioja visose klasėse. Tuo pačiu ir mokausi, dalyvauju internetinėse programose. Pedagogams visame pasaulyje kyla daugybė klausimų apie ypatingus vaikus. Kažką žinome apie autizmą, kažką žinome apie hiperaktyvumą, o kas čia arba čia?.. Kol tai prieis iki mokslo ar diagnozės, mes tuos vaikus užauginsim. Man įdomu dirbti su vaikais, kurie turi sunkumų, visokiausių: mokslo, elgesio, dėmesio. Mokykloje yra daug tokių vaikų.

Iš visko, ką pasakoji, atrodo, kad mokykla yra Tavo vaikas. Ar įsivaizduoji, kad kažkada galėsi jį paleisti, atsiskirti?

Dabar labai džiaugiuosi savo gyvenimu. Norėčiau taip gyventi, pasenti. Taip, mokykla yra mano vaikas. Buvo toks nutikimas. Kartą kažkuris mokytojas pasakė: „Juk niekas nežino, kiek aš čia būsiu, ar po metų ar dvejų neišeisiu.“ O Egidijus sako: „Na taip. Nors aš tai turbūt neišeisiu“. Ir aš turbūt neišeisiu.

Kas kokykloje Tau kelia nerimą?

Labiausiai nerimauju, kaip jaučiasi mokytojai, kaip jais pasirūpinti. Pastaruoju metu aktyvi tapo Personalo grupė. Bet ir jai neįmanoma aprėpti ir

pamatyti visų. Mokykloje horizontalus valdymas, nėra direktorių, niekas ant tavo galvos nesėdi, tai yra didelis privalumas. Kita vertus, tau niekada niekas nepasako įvertinimo ar „ačiū“. Pirmose klasėse tėvai labai palaiko, vėliau iš tėvų natūraliai atsiranda daugiau kritiškumo, kolegos nei iš šio nei iš to taip pat nedėkoja, nes jaučiasi lygūs. Direktoriaus, kuris palaikytų ir pasakytų, kad tu tiesiog esi geras mokytojas, nėra.

Į mokyklą dirbti ateina žmonės kaip Konstantinas (*rusų k. mokytojas*) arba Eimantas (*Džiaugsmo kl. mokytojas*), jie ieško kažko prasmingo. Man tai didžiausias įvertinimas ir apdovanojimas, kad Žalioji mokykla – jiems prasminga.

Galbūt vykstančių streikų fone suvokiau, kad mokytojus, atėjusius iš kito, labiau komercinio, pasaulio, kuriame buvo lengviau uždirbti šeimai, reikia išlaikyti. Įsidarbinęs į mokyklą žmogus neprivalo sakyti: „Dirbsiu iš idėjos, buvę nebuvę tie pinigai“. Neprivalo. Tuo reikia pasirūpinti. Mane visada gąsdina žinojimas, kad kažkas pas mus neateina, mes kažką prarandame dėl pinigų stygiaus. „Ką darysi, tokia realybė...“ Bet kodėl tai yra priešprieša – idėja ir pinigai?!

Baltas ir pūkuotas Kalėdinis akcentas apie praėjusius metus?

Man labai svarbus buvo Pero atvažiavimas (*Pär Ahlbom – Sulviko mokyklos Švedijoje įkūrėjas, intuityviosios pedagogikos pradininkas – aut.past.*). Jis yra didysis mūsų mokytojas ir autoritetas, iš jo semiamės įkvėpimo. Pamenu, kaip buvome Sulvike su Egidijumi, Dastikų šeima prieš pirmąją Miško klasę. Visi sužavėti vienu balsu sakėm: „Va tokią mokyklą mes sukursim!” Tai, kad Peras atvažiavo į mūsų mokyklą, man prilygo pasaulio stebuklui. Prisimenu, kaip tik atvažiavęs jis nuėjo pailsėti po kelionės, o mes sėdime su Tomu ir Egidijum tamsų lapkričio vakarą, ir aš tiesiog negaliu suvokti viso masto. JIS yra mūsų mokykloje. Ir mokykla iš tiesų egzistuoja! Žinoma, kai jis pasakė komplimentų, kaip čia viskas yra gerai, tai buvo tarsi palaiminimas, įšventinimas, iniciacija. Ne per skambūs šitie žodžiai. Tarsi viskas išsipildė. Mokykla YRA. Dabar atrodo, kad jau niekas nebesvarbu – jau niekas labiau jos nepagirs, geriau neįvertins, nes jau didesnių autoritetų nebėra. Ir jau niekas nesukritikuos. Tarsi padėtas taškas kažkuriame etape. Gal ne visiems vienodai, bet man asmeniškai tai buvo labai svarbu. Regis, dar visai neseniai būnu popiety su vaikais Sietuvos kieme, apsuptam nykių daugiaaukščių. Pavasaris, neseniai sugrįžę iš Sulviko. Egidijus ateina pasiimti Agotos, o ausinuke groja Mamontovo daina „Tavo svajonė“. Ir mes puikiai žinom, kas yra ta svajonė. Prasisuka metų karuselė ir štai Peras yra mūsų mokykloje. O mes – savo svajonėje.

Neseniai buvau gimtadienio šventėje, į kurią buvo pakviestas veidų skaitytojas. Man ir šalia sėdinčiam Tomui jis pasakė: „Jūs neturite neišpildytų svajonių. Jei ko nors norit, imat ir darot.“ Tas laikas nuostabiai sutapo ir su asmeninio gyvenimo išsipildymu. Prisipažįstu, iš tiesų neturiu neišsipildžiusių svajonių.

Mokyklos kūrimo procesas mane išmokė vieno dalyko – visi sunkumai ir kliūtys tave tiesiausiu keliu veda ten, kur reikia. Tai pasitvirtino tiek daug kartų, taip akivaizdžiai ir net mistiškai! Iki tol nebuvau to taip ryškiai patyrusi. Mano palinkėjimas mokyklai ir skaitytojams – tikėti tuo, kad visos klūtys ir sunkumai mus veda artyn link svajonės.

Pär Ahlbom Žaliojoje mokykloje

Tikiu, kad jei skaitytojai dar neįsikvėpė Kalėdų dvasia, tai perskaitę šitą straipsnį, tikrai bus palytėti stebuklo.

Dėkoju už pokalbį!